

Najvažnija osobina koju Kur'an pripisuje srcu je njegova sposobnost poimanja i shvatanja

<"xml encoding="UTF-8?">

Najvažnija osobina koju Kur'an pripisuje srcu je njegova sposobnost poimanja i shvatanja

:U 179. ajetu sure Al-A'raf, kaže se

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا

Mi ćemo u Džehenemu veliki broj ljudi i džinna odvesti; oni srca imaju – a njima ne poimaju, iz čega se da zaključiti kako je srce jedan od čovjekovih percepcijskih potencijala

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّى إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

Neki od njih zaista slušaju da bi razumjeli, međutim, njihova su srca prekrivena i nisu u stanju pojmiti istinu koju im govoriš. Oni čuju i razumom poimaju to što im govori Božiji poslanik, ali nisu u stanju to dokučiti svojim srcima, jer su im ona prekrivena. Još jedna od osobina srca (qalba) koju spominje časni Kur'an jeste da je ono u istoj ravni sa (razumom ('aklom

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَى الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَى الْقُلُوبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

Zašto oni po svijetu ne putuju pa da srca njihova shvate ono što treba da shvate i da uši

njihove čuju ono što treba da čuju, ali, oči nisu slijepe, već srca u grudima.
.Srce, prema Kur'anu, nije u istoj ravni sa razumom, nego je čak iznad njega

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى أَفَتُنْمِطُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ

Srce nije slagalo ono što je vidio, pa zašto se prepirete s njim o onom što je vidio? On ga je i drugi put vidio.
Iz ovih ajeta vidimo da je poimanje srcem jače od poimanja razumom. Još jedan od dokaza o prednosti srca nad razumom nalazimo u ajetu

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِّجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَىٰ قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِّلْمُؤْمِنِينَ

Reci: "Ko je neprijatelj Džibrilu?" a on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an.

Dakle, srce je u stanju pojmiti objavu, a ne razum. Ono je vidjelo Džibrila i primilo ono što je on donio od Allaha, dž.š.,. Džibril je spustio Kur'an na srce tvoje da bi ti njime opominjao ljude. Još jedna od osobina srca koju Kur'an spominje jeste njegova reakcija na utjecaje izvana. Ono svojim stanjima reagira na te vanjske utjecaje. Jedna od tih reakcija na spoljnje utjecaje jeste strah. Allah dž.š., u 2. ajetu sure Al-Anfal kaže: Pravi vjernici su samo oni čija se srca strahom ispune kad se Allah spomene; a u 60. ajetu sure Al-Mu'minun: I oni koji od onoga što im se daju udjeljuju, i čija su srca puna straha zato što će se vratiti svome Gospodaru. Znači, kod pravih vjernika uvijek postoji bojazan da možda nisu sve uradili kako treba, bez obzira koliko revnosno izvršavali svoje dužnosti, jer su svjesni da Allah dž.š., ima znanje o dubinama njihovih duša i o svim tajnama njihovih bića.

:Postoji i druga vrsta straha koja ispunjava srca ljudi, koju spominje sljedeći ajet

سَنُلْقِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ

Mi ćemo uliti strah u srca onih koji neće da vjeruju zato što druge Allahu ravnim smatraju...

Ljudsko srce može biti i u stanju zebnje i zabrinutosti koji su različiti od straha. Ovo se spominje u 8. ajetu sure An-Nazi'at, gdje se kaže: Srca će toga dana biti uznemirena. Prema tome, na Sudnjem danu neki će sa zebnjom iščekivati konačnu presudu, ne znajući da li će njihovo boravište biti Džehennem ili blizina Allahova.

:O istom stanju srca govori se i u ajetu

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمِّ مُوسَى فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبْدِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطْنَا عَلَى قَلْبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

*I srce Musaove majke ostade prazno (sa zebljom), umalo ga ne prokaza, da Mi srce njeno
nismo učvrstili i vjernicom je učinili.*

Iz ovog ajeta saznajemo da, suprotno nekim tvrdnjama, qalb i fuad imaju isto značenje. U dijelu ajeta u kojem se kaže: ona je osvanula sa zebljom u srcu, koristi se termin fuad, a u nastavku ajeta gdje stoji: ...a mi smo učvrstili njeno srce, upotrijebljena je riječ qalb. Iz ovog je očigledno da su fuad i qalb sinonimi, tj. označavaju isti pojam. U sljedećem ajetu spominje se još jedno :stanje srca – hasret, tj. stanje žaljenja za nečim što je propušteno, osjećaj gubitka

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا صَرَبُوا فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُرَى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

*O vjernici, ne budite kao nevjernici koji govore o braći svojoj kada odu na daleke pute ili kada
boj biju: "Da su s nama ostali, ne bi umrli i ne bi poginuli" - da Allah učini to žaljenjem u srcima
njihovim; i život i smrt Allahovo su djelo, On dobro vidi ono što radite.*

Objavljivanjem ovog ajeta ustvari se hoće skrenuti pažnja vjernicima, sljedbenicima Pejgamberovim, da ne žale za onim što im se desi uz Poslanika, s.a.v.a., i za poginulima u borbi na njegovom putu. Smrt neumitno dolazi; to je dio Allahovog zakona na kojem počiva cijeli Univerzum i neizbježna je za svakog čovjeka bez obzira u koje vrijeme i na koji način ga snašla.

Još jedna od osobina srca koju spominje časn Kur'an jeste tvrdost, grubost, okrutnost – :qisvat. O ovom stanju srca govori se u 22. ajetu sure Az-Zumar

فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

Teško onima čija su srca neosjetljiva kad se spomene Allah, oni su u pravoj zabludi!
:U 159. ajetu sure Ali 'Imran Allah dž.š., govori Poslaniku s.a.v.a

وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

Ti si Allahovom milošću blag prema njima; a da si osoran i grub, razbježali bi se iz tvoje blizine.

Odavde saznajemo nešto vrlo korisno za ophođenje prema ljudima. Naime, većina ljudi ne slijedi racionalne dokaze – ono što im se logično i argumentirano objasni, nego njihovo prihvatanje nečega zavisi od toga ko i kako im se to prenese. Božiji Poslanik, s.a.v.a., govorio je samo istinu, ali najveći broj ljudi poveo se za njim zato što istinu nije predočavao na grub i osoran način, jer da uporedo sa istinom nije bilo poslanikovog savršenog ahlaka, blagosti i ljubaznosti, niko ga vjerovatno ne bi ni saslušao, a kamoli slijedio. Način ophođenja sa ljudima ostavlja jači i trajniji utisak na ljude od racionalnih dokaza, pa zaključujemo da je ahlak utjecajniji od 'akla. Nemjerljivo je više onih koji su prihvatili Poslanikov poziv zbog njegovog ahlaka. Tačnije, sve ono što je imao kazati, Poslanik, s.a.v.a., usadio je u svoje ponašanje. Ako je govorio o Allahu, bojao ga se, a ako je govorio o Sudnjem danu, sam je pokazivao strah od njega. Svojim djelima je privlačio ljude. Kad bi neko došao sa strane, nikad ne bi prepoznao Poslanika među njegovim ashabima, jer nije bilo nekog posebnog mjesta na kojem bi sjedio niti je bilo čim odudarao od ostalih, običnih ljudi. Na kraju spomenutog ajeta kaže se: Ti si Allahovom milošću blag prema njima, odakle zaključujemo da je to, ustvari, dato svakom čovjeku, ali da neprestanim grijehanjem čovjek sam svoje srce učini grubim. Osobinu blagosti srca i ljepotu širine duha Allah je dao svima koji slijede poslanike Njegove.

:Tako se u jednom ajetu kaže

ثُمَّ فَفَعَلْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً

dok nismo Isaa, sina Merjemina, posali, kojem smo Indžil dali, a u srca sljedbenika njegovih...
...smo blagost i samilost ulili